

**Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

_____ проф. Лазаренко Н.І.
« ____ » _____ 2019 р.

ПРОГРАМА І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
з дошкільної педагогіки і фахових методик дошкільної освіти

для вступу на ОС бакалавра

Галузь знань: **01 Освіта / Педагогіка**
Спеціальність: **012 Дошкільна освіта**
(на основі освітньо-кваліфікаційного рівня “молодший спеціаліст”)

Голова фахової атестаційної
комісії

Демченко О.П., канд. пед.
наук, доцент кафедри
дошкільної та початкової
освіти

ВСТУП

Програма вступного випробування з дошкільної педагогіки і фахових методик дошкільної освіти укладена для вступників, які вступають на навчання за освітньо-професійними програмами підготовки бакалаврів галузі знань 01 “Освіта/Педагогіка” напряму підготовки 012 “Дошкільна освіта”. До участі у вступному випробуванні допускаються особи, які завершили навчання та здобули диплом молодшого спеціаліста за спеціальністю 5.01010101 “Дошкільна освіта”.

Програма вступного випробування укладена відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики та освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста зі спеціальності 5.01010101 “Дошкільна освіта” і спрямована на діагностику рівня сформованості професійних знань та вмінь абітурієнта з таких навчальних дисциплін: “Педагогіка (дошкільна)”, “Теорія та методика співпраці ДНЗ з родинами”, “Теорія і методика навчання рідної мови”, “Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку”, “Методика ознайомлення дітей з природою”.

Вступні випробування проводяться у формі співбесіди, за результатами якої комісія приймає рішення про зарахування вступника до складу студентів на навчання за спеціальністю 012 “Дошкільна освіта”.

Метою вступного випробування з дошкільної педагогіки і фахових методик дошкільної освіти є перевірка ступеня засвоєння теоретичних основ дошкільної педагогіки і окремих методик дошкільної освіти (глибини, усвідомленості і системності професійних знань), а також визначення рівня сформованості умінь ефективно вирішувати типові завдання та виконувати професійну діяльність в сучасних дошкільних навчальних закладах.

Критерії оцінювання відповіді вступника

В оцінці теоретичних знань вступників враховуються такі позиції: достатність обсягу знань; ґрунтовність обізнаності з основними поняттями, принципами, законами, правилами, фактами, явищами; рівень володіння педагогічною та методичною теорією і логікою міркувань; рівень здійснення мислительних операцій – аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення; рівень володіння культурою мовлення у проявах усіх ознак: правильності, точності, виразності, доцільності, змістовності. Оцінювання практичних умінь вступників здійснюється на основі виявленої ними здатності застосовувати знання в конкретних педагогічних ситуаціях, моделювати освітній процес в ДНЗ у різноманітних методах і формах роботи з дітьми різних вікових категорій.

190-200 балів	Знання глибокі та усвідомлені. Виклад матеріалу - обґрунтований, логічний, переконливий. Вступник наводить приклади з праць сучасних вчених та вчених минулого. Усвідомлює, яким чином рекомендації педагогів можна застосувати у сучасному навчально-виховному процесі. Може висловити власну думку при відповіді на проблемне питання. Аналізує підходи до розуміння певних проблем у поглядах
----------------------	--

	різних вчених, може порівняти їх. Відповідь містить власні приклади, що свідчить про творче засвоєння матеріалу. Відповідь стилістично та граматично правильна.
180-190 балів	Знання достатньо повні та усвідомлені. Загалом, відтворення матеріалу свідоме і повне, з деякими неточностями у другорядному матеріалі; виклад матеріалу достатньо обґрунтований, дещо порушено послідовність викладу. Вступник наводить приклади з творів сучасних вчених та вчених минулого. Усвідомлює, яким чином рекомендації педагогів можна застосувати у сучасному навчально-виховному процесі. Відчуває труднощі при відповіді на проблемні питання.
160 – 180 балів	Знання недостатньо повні, але усвідомлені. Вступник допускає неточності під час викладу матеріалу. Наводить деякі приклади з творів сучасних вчених та вчених минулого, що стосуються проблем дошкільної педагогіки та фахових методик дошкільної освіти. Не завжди усвідомлює, яким чином рекомендації педагогів можна застосувати у сучасному навчально-виховному процесі. Відчуває труднощі при відповіді на проблемні питання. Не може, або затрудняється порівняти підходи до розуміння певних проблем у поглядах різних вчених.
140 – 160 балів	Вступник відображає на репродуктивному рівні половину необхідних понять та визначальних положень теми. Не зовсім вдало ілюструє відповідь прикладами з творів відомих вчених минулого та сучасних педагогів. Не виявляє творчого підходу у процесі виконання завдань з фахових методик дошкільної освіти.
120 – 140 балів	Несвідоме, механічне відтворення третини матеріалу зі значними помилками та прогалинами; судження необґрунтовані; недостатньо проявляється самостійність мислення. Вступник не ілюструє відповідь прикладами з творів відомих вчених минулого та сучасних педагогів. Виконує завдання репродуктивного характеру, не виявляє творчого підходу. Відповідь містить деякі стилістичні та граматичні помилки.
100 - 120 балів	Вступник може відтворити лише деякі основні поняття та визначальні положення теми. Відповідь містить помилки та неточності. Вступник не може відповісти на проблемні питання. Не ілюструє відповідь прикладами з творів відомих вчених минулого та сучасних педагогів. Завдання з фахових методик дошкільної освіти виконує на низькому рівні, допускаючи методичні помилки.

Перелік питань

**для вступу на навчання за напрямом підготовки 012 “Дошкільна освіта”
освітній ступінь “бакалавр”**

Питання з дошкільної педагогіки

1. Означте дошкільну педагогіку як науку про закономірності виховання і навчання дітей від народження до вступу в школу. Схарактеризуйте основні

поняття (категорії) дошкільної педагогіки: виховання, навчання, розвиток особистості в дошкільному віці, дошкільна освіта.

2. Схарактеризуйте особистість дитини як об'єкт і суб'єкт виховання. З'ясуйте фактори становлення особистості дошкільника.
3. Дайте характеристику сучасної системи дошкільної освіти в Україні. Визначте функції сучасного ЗДО згідно освітянських законодавчих документів. Представте типи і види дошкільних закладів загального та спеціального призначення.
4. Спираючись на сучасні освітянські документи, схарактеризуйте мету і завдання виховання дітей дошкільного віку.
5. Означте закономірності та схарактеризуйте принципи виховання дітей дошкільного віку, класифікуйте їх.
6. З'ясуйте значення фізичного, розумового, морального, естетичного, трудового виховання у формуванні особистості дошкільника. Обґрунтуйте необхідність їх здійснення у єдності та взаємозв'язку.
7. Схарактеризуйте фізичне виховання і фізичний розвиток дошкільника. Окресліть завдання фізичного виховання дітей дошкільного віку, зміст та засоби фізичного виховання.
8. Розкрийте значення розумового виховання у формуванні особистості дошкільника. Схарактеризуйте методи та засоби розумового виховання.
9. Схарактеризуйте сенсорне виховання як основу розумового виховання дітей раннього і дошкільного віку. Встановіть зв'язок і послідовність реалізації завдань сенсорного виховання і сенсорного розвитку дітей різних вікових груп.
10. З'ясуйте мету морального виховання дошкільників у контексті загальнолюдських цінностей. Визначте особливості формування моральних уявлень, моральних почуттів і навичок моральної поведінки у дітей дошкільного віку.
11. Схарактеризуйте педагогічну оцінку вчинків дітей як засобу їх морального виховання. Розкрийте особливості організації практики моральної поведінки дітей в різних видах діяльності.
12. Схарактеризуйте культуру поведінки як ознаку моральної спрямованості особистості. Розкрийте зміст норм і правил поведінки для дітей молодшого, середнього і старшого дошкільного віку, шляхи їх формування, методи і прийоми виховання.
13. Дайте характеристику дитячому колективу, з'ясуйте етапи становлення колективних взаємин дітей у різних вікових групах. Визначте види дитячої взаємодопомоги. Розкрийте суть процесу формування навичок взаємодопомоги.
14. З'ясуйте причини негативних проявів поведінки дітей раннього і дошкільного віку (вередливості, впертості, грубості, а також нерішучості, полохливості, несміливості) та схарактеризуйте шляхи їх попередження. Представте методи перевиховання вередливих та впертих дітей.
15. Розкрийте зв'язок морального та трудового виховання дітей. Окресліть завдання трудового виховання дошкільників у різних вікових групах. Назвіть умови морально-трудоного виховання дітей в сім'ї та в дошкільному закладі.

16. Розкрийте суть естетичного виховання й естетичного розвитку дошкільників. З'ясуйте особливості організації естетичної діяльності в різних вікових групах.
17. Схарактеризуйте особливості прояву національної свідомості у дітей дошкільного віку. Розкрийте зміст ознайомлення дітей з основами народознавства. Наведіть приклад народних свят в дитячому садку.
18. На підставі аналізу психологічної та педагогічної теорії схарактеризуйте гру як провідний вид діяльності дошкільника. Розкрийте значення іграшки в розвитку дитини, її освітню і виховну цінність.
19. Представте класифікацію дитячих ігор. Розкрийте характерні особливості кожної класифікаційної групи. З'ясуйте особливості педагогічного керівництва ігровою діяльністю дошкільників.
20. Сформулюйте поняття “дошкільна дидактика”. Розкрийте особливості навчання дітей дошкільного віку.
21. Схарактеризуйте закономірності та принципи навчання дошкільників.
22. Схарактеризуйте зміст навчання дітей дошкільного віку.
23. Схарактеризуйте методи і форми організації навчання дітей дошкільного віку.
24. Розкрийте сутність заняття як форми організації навчання дошкільників, з'ясуйте основні його ознаки. Здійсніть класифікацію занять за змістом, метою, формою організації, методикою проведення.
25. З'ясуйте особливості педагогічного процесу в закладі дошкільної освіти. Обґрунтуйте необхідність створення розвивального середовища як складової педагогічного процесу в ЗДО.
26. З'ясуйте особливості планування та обліку навчально-виховної роботи в ЗДО. Схарактеризуйте різні види і форми планування.
27. Розкрийте особливості сімейного виховання дошкільників. Означте функції сім'ї.
28. Розкрийте суть взаємодії школи і сім'ї у вихованні дітей. Назвіть та схарактеризуйте форми співпраці батьків і педагогів.
29. Визначте поняття “готовність дитини до шкільного навчання”. Назвіть та схарактеризуйте компоненти готовності дитини до школи.
30. Схарактеризуйте сутність адаптації дитини до шкільного навчання. Означте напрями спільної роботи дошкільного закладу і школи.

Питання з окремих методик дошкільної освіти

Теорія і методика навчання рідної мови

1. Визначте актуальні проблеми методики навчання дошкільників рідної мови на сучасному етапі розвитку науки.
2. Розкрийте значення та з'ясуйте сутність культури українського мовлення вихователя.
3. Розкрийте методику розвитку мовлення дітей раннього віку.
4. З'ясуйте специфіку виховання звукової культури мовлення у дітей дошкільного віку.
5. Розкрийте методичні засади організації словникової роботи на заняттях у дошкільних закладах.

6. Схарактеризуйте зміст та сформулюйте завдання формування граматичної правильності мовлення дітей середньої групи.
7. Розкрийте методику розвитку діалогічного мовлення у дітей дошкільного віку.
8. Розкрийте методику навчання дітей дошкільного віку складати розповіді.
9. З'ясуйте сутність дидактичної гри та визначте її місце в системі мовленнєвої підготовки дітей дошкільного віку.
10. Розкрийте особливості раннього навчання дітей грамоти.

Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку

1. Визначте місце теорії і методики формування елементарних математичних уявлень в системі педагогічних наук. З'ясуйте предмет та завдання методики. Схарактеризуйте основні компоненти методичної системи навчання математики.
2. Розкрийте історико-педагогічні аспекти в розвитку методики формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку від найдавніших часів до XX століття. Проаналізуйте сучасні підходи до логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку.
3. Означте вимоги до логіко-математичного розвитку дітей різного віку на кожному віковому етапі (за чинними освітніми програмами).
4. З'ясуйте особливості розвитку логічних операцій мислення (аналізу, синтезу, серіації, порівняння, абстрагування, класифікації, узагальнення) у дошкільнят.
5. Схарактеризуйте принципи, методи, засоби формування логіко-математичної компетентності дошкільнят.
6. Схарактеризуйте форми організації навчання дітей елементам математики.
7. Розкрийте сутність сучасного заняття з логіко-математичного розвитку дітей у сукупності його формальних, змістових та структурних ознак.
8. З'ясуйте особливості розвитку у дітей уявлень про множину, число і лічбу в процесі навчання. Розкрийте методику навчання дітей старшого дошкільного віку обчисленню.
9. З'ясуйте особливості формування просторових та часових уявлень у дітей дошкільного віку.
10. Схарактеризуйте форми взаємодії сім'ї і дошкільного закладу у навчанні дітей елементам математики.

Методика ознайомлення дітей з природою

1. Визначте мету та завдання ознайомлення дітей з природою в дошкільному навчальному закладі.
2. Здійсніть загальну характеристику змісту природничої освіти дітей дошкільного віку.
3. Схарактеризуйте принципи відбору знань дошкільників про природу.
4. Назвіть загальні показники компетентності дошкільників за освітньою лінією "Дитина в природному довкіллі" Базового компонента дошкільної освіти в Україні. Розкрийте зміст та прогнозовані результати природничої освіти, відображені в програмах навчання, виховання і розвитку дітей

дошкільного віку (“Дитина”, “Впевнений старт”, “Дитина в дошкільні роки”, “Я у світі”).

5. Схарактеризуйте куточок живої природи як об’єкт матеріальної бази закладу дошкільної освіти. З’ясуйте методику організації навчально-пізнавальної і трудової діяльності дітей у ньому.
6. Схарактеризуйте ділянку дитячого садка як об’єкт матеріальної бази закладу дошкільної освіти. Розкрийте її значення в реалізації основних завдань ознайомлення дітей з природою. З’ясуйте зміст організація праці дітей на ділянці.
7. Схарактеризуйте засоби наочності та розкрийте їх значення в ознайомленні дітей дошкільного віку з природою.
8. Схарактеризуйте спостереження як основний метод ознайомлення дітей з природним довкіллям. Розкрийте методику організації спостережень у природі. З’ясуйте вимоги до підготовки та організації спостережень.
9. Дайте характеристику нескладним дослідам як методу ознайомлення дітей з природним довкіллям. Представте структуру дослідів. Розкрийте методику їх організації і проведення.
10. Схарактеризуйте заняття як форму ознайомлення дітей з природою в закладі дошкільної освіти. Розкрийте методику організації і проведення односпрямованих (предметних) занять.

Література

Нормативні документи, програми

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) // Дошкільне виховання. – 2012. – № 7. – С. 4-19.
2. Дитина : освітня програма дітей від двох до семи років / Г. В. Беленька , Е. В. Белкіна, О. Л. Богініч та ін. – К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016. – 492 с.
3. Дитина в дошкільні роки : комплексна додаткова освітня програма / К. Л. Крутій (наук. кер.) та ін. – Запоріжжя ; ЛПІС, 2011. – 188 с.
4. Дошкільна освіта в Україні : нормативно-правове регулювання / упоряд. Л. Гураш, Т. Вороніна. – К. : Шкільний світ, 2006. – 120 с.
5. Закон України “Про освіту” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
6. Закон України “Про дошкільну освіту” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
7. Програма розвитку дитини дошкільного віку “Українське дошкілля” / О. І. Білан, Л. М. Возна, О. Л. Максименко. – Тернопіль : Мандрівець, 2012. – 264 с.
8. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку “Впевнений старт” / [авт. кол. Андрієтти О.О., Голубович О.П. та ін.]. – К., 2010. – 54 с.

Дошкільна педагогіка

1. Вільчковський Е. С. Теорія і методика виховання дітей дошкільного віку : навч. посібник для студентів дошкільних факультетів вищих педагогічних навчальних закладів / Е. С. Вільчковський, О. І. Курок. – 2-е вид., переробл. та доповн. – Суми : Універс. кн., 2004. – 428 с.
2. Лисенко Н. В. Педагогіка українського дошкілля : у 2 ч. : навч. посіб. / Н. В. Лисенко, Н. Р. Кирста. – К. : Вища школа, 2006. – Ч. 1. – 302 с.
3. Методичні рекомендації до Програми виховання та навчання дітей від двох до семи років “Дитина” / Е. В. Белкіна, Н. І. Богданець-Білокаленко, О. Л. Богініч [та ін.]. – 3-є вид., доопрац. і доп. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 400 с.
4. Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : навч.-метод. посіб. / за ред. Г.С. Тарасенко. – К. : Слово, 2010. – 320 с.
5. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т. І. Поніманська. – К. : Академвидав, 2004. – 456 с.
6. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : практикум : навч. посібн. для студ. вищ. навч. закладів / Т. І. Поніманська, І. М. Дичківська. – К. : Слово, 2004. – 352 с.
7. Поніманська Т. І. Моральне виховання дошкільників : навч. посібник / Т. І. Поніманська. – К. : Вища школа, 1993. – 111 с.
8. Стельмахович М.Г. Народне дитинознавство. – К., 1991.

Теорія та методика співпраці ДНЗ з родинами

1. Загородня Л. П. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. П. Загородня, С. А. Тітаренко. – Суми : Університетська книга, 2010. – 317 с.

2. Машовець М. А. Підготовка студентів до співпраці з батьками дітей дошкільного віку : навчально-методичний посібник / М. А. Машовець. – К. : НПУ, 2000. – 128 с.
3. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т. І. Поніманська. – К. : Академвидав, 2004. – 456 с.
4. Родинна педагогіка : навч.-метод. посібник / А. А. Марушкевич, В. Г. Постовий, Т. Ф. Алексеєнко та ін. – К. : ПАРАПАН, 2002. – 216 с.
5. Стельмахович М. Г. Українська родинна педагогіка : навч. посібн. – К. : ІСДО, 1996. – 288 с.
6. Тарасенко Г. С. Відкрийте дітям дивосвіт природи : poradnik для батьків з виховання душі і серця дитини / Г. С. Тарасенко. – Вінниця, 2008. – 240 с.
7. Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки : навч. посіб. / за заг. ред. З. Н. Борисової. – К. : Вища школа, 2004. – 511 с.

Теорія і методика навчання рідної мови

1. Богуш А. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років : монографія / А. Богуш. – К. : Слово, 2010. – 374 с.
2. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика : теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах : підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш ; за ред. А. М. Богуш. – 2-ге видання, доповнене. – К. : Слово, 2011. – 704 с.
3. Богуш А. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах : підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш. – К. : Слово, 2006. – 304 с.
4. Дошкільна лінгводидактика : хрестоматія : навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів : в 2-х ч. / упорядник А. М. Богуш. – К. : Слово, 2005.
5. Крутій К. Л. Діагностика мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку / К. Л. Крутій. – Запоріжжя : ЛПІС, 2005. – 208 с.
6. Крутій К. Л. Розвиваємо у дитини мовлення, інтелект і здібності / К. Л. Крутій. – 2-е вид. – Запоріжжя : ЛПІС, 2007. – 60 с.
7. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку : монографія / за заг. ред. Л. О. Калмикової. – К. : Медведєв, 2007. – 304 с.

Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку

1. Артемова Л. В. Колір. Форма. Величина. Число. – К., 1997.
2. Барташнікова І. А. Учись играя / Барташнікова І. А., Барташніков А. А. – Харків, 1997.
3. Белошистая А. В. Математика вокруг тебя : методические рекомендации для организации занятий с детьми 4-5 лет / А. В. Белошистая. – М. : Ювента, 2007. – 40 с.
4. Белошистая А. В. Формирование и развитие математических способностей дошкольников : вопросы теории и практики : курс лекций для студ. дошк. факультетов высш. учеб. заведений. – М. : ВЛАДОС, 2003. – 400 с.

5. Сазонова А. В. Загальнотеоретичні основи природничо-математичної освіти дітей дошкільного віку : навчальний посібник для студентів спеціальності “Дошкільна освіта” / автор та укладач А. В. Сазонова. – К. : Слово, 2010. – 248 с.
6. Формирование элементарных математических представлений у дошкольников / под ред. А. А. Столяра. – М. : Просвещение, 1988. – 303 с.
7. Щербакова К. Й. Методика формування елементів математики в дошкільників : навчальний посібник / К. Й. Щербакова. – К. : Видавництво Європейського університету, 2011. – 262 с.

Методика ознайомлення дітей з природою

1. Богуш А. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі : підручник для ВНЗ / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш. – К. : Слово, 2008. – 408 с.
2. Лисенко Н. В. Теорія і практика екологічної освіти : дошкільник-педагог : навчально-методичний посібник для ВНЗ / Н. В. Лисенко. – К. : Слово, 2009. – 400 с.
3. Методика ознайомлення дітей з природою : хрестоматія / уклад. Н. М. Горопаха. – К. Слово, 2012. – 432 с.
4. Сазонова А. В. Загальнотеоретичні основи природничо-математичної освіти дітей дошкільного віку : навчально-методичний посібник для студентів спеціальності “Дошкільна освіта” / А. В. Сазонова. – К. : Слово, 2010. – 248 с.
5. Яришева Н. Ф. Екологічне виховання дошкільників / Н. Ф. Яришева. – Київ : Грамота, 2001.
6. Яришева Н. Ф. Методика ознайомлення дітей з природою / Н. Ф. Яришева. – Київ : Вища школа, 1993. – 255 с.
7. Яришева Н. Ф. Основи природознавства : природа України : навч. посібник / Н. Ф. Яришева. – К. : Вища школа, 1995. – 335 с.